

SIJOITUSPALVELUN TARJOAMISESSA NOUDATETTAVAT ASIAKASLUOKITTELUUN, TIEDONANTOVELVOLLISUUTEEN JA SELONOTTOVELVOLLISUUTEEN LIITTYVÄT MENETTELYTAVAT

1. YLEISTÄ ASIAKKAIDEN LUOKITTELUSTA

Sijoituspalvelulain mukaan sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava asiakkaalle tämän luokittelusta ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi, ammattimaiseksi asiakkaaksi tai hyväksyttäväksi vastapuoleksi. Luokittelu tapahtuu suoraan lain nojalla ja sijoituspalvelulaki sisältää yksityiskohtaiset määräykset luokitteluun vaikuttavista tekijöistä. Asiakkaan luokittelulla on vaikutusta sijoittajansuojan laajuuteen sekä sovellettavaksi tuleviin menettelytapasääntöihin.

Ammattimaisella asiakkaalla on velvollisuus ilmoittaa palveluntarjoajalle muutoksista, jotka voivat vaikuttaa asiakkaan luokitteluun.

2. HAKEMUS TULLA LUOKITELLUKSI TOISESSA ASIAKASLUOKASSA

Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava asiakkaalle tämän oikeudesta pyytää asiakasluokittelun muuttamista ja esitettävä selvitys siitä, mikä vaikutus luokittelun muuttamisella on asiakkaan asemaan. Luokittelun muuttamista koskeva hakemus on tehtävä kirjallisesti. Luokittelun muuttamisella voi olla vaikutusta sijoittajansuojaan ja menettelytapasäännösten soveltamiseen. Asiakkaan on kirjallisesti ilmoitettava sijoituspalveluyritykselle olevansa tietoinen menettelytapasäännösten suojan ja korvausrahastosuojan menettämisestä.

Ammattimaista asiakasta voidaan tämän hakemuksesta kohdella ei-ammattimaisena asiakkaana tai hyväksyttävänä vastapuolena. Asiakkaan kohtelusta ei-ammattimaisena asiakkaana on tehtävä kirjallinen sopimus.

Myös ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi luokiteltu asiakas voi hakemuksesta tulla kohdelluksi ammattimaisena asiakkaana. Hyväksyttäväksi vastapuoleksi luokiteltu asiakas voi hakemuksesta tulla kohdelluksi ammattimaisena tai ei-ammattimaisena asiakkaana. Palveluntarjoaja harkitsee tapauskohtaisesti luokittelun muuttamisen edellytyksiä ja sitä hyväksyykö se asiakkaan hakemuksen.

Ammattimaisella asiakkaalla on velvollisuus pyytää ei-ammattimaisen asiakkaan kohtelua, jos asiakas katsoo, ettei sillä ole riittävää kokemusta ja tietämystä arvioida tai hallita palveluun tai liiketoimeen liittyviä riskejä.

3. LUOKITTELUN VAIKUTUKSET SIJOITTAJAN SUOJAAN

Suomen lainsäädännön mukaan ei-ammattimaiset asiakkaat ovat Sijoittajien korvausrahaston suojan piirissä. Rahasto korvaa sijoittajalle aiheutuneet menetykset silloin, kun sijoituspalveluyritys ei ole suorittanut suojan piiriin kuuluvan sijoittajan selviä ja riidattomia saatavia lain tai sopimuksen mukaisesti. Yhdelle sijoittajalle maksettavan korvauksen määrä on 9/10 sijoittajan yhdeltä sijoituspalveluyritykseltä olevan saatavan suuruudesta, kuitenkin enintään 20 000 euroa. Rahasto ei korvaa osakekurssin laskusta tai vääristä sijoituspäätöksistä

johtuvia tappioita, joten asiakas vastaa edelleen omien sijoituspäätöstensä seurauksista. Sijoitussidonnaiset vakuutukset tai sijoitusrahastotoiminta eivät kuulu suojan piiriin. Ulkomaisen palveluntarjoajan Suomessa sijaitsevan sivuliikkeen ei-ammattimaiset asiakkaat kuuluvat pääsääntöisesti palveluntarjoajan kotivaltion sijoittajan suojan piiriin.

Jos palveluntarjoaja tarjoaa sijoituspalveluna ainoastaan toimeksiantojen välittämistä, sijoitusneuvontaa tai monenkeskisen kaupankäynnin järjestämistä ja palveluntarjoajalla ei ole hallussaan tai hallinnoitavanaan asiakasvaroja, tällaisen palveluntarjoajan asiakkaat eivät kuulu sijoittajien korvausrahaston suojan piiriin.

4. LUOKITTELUN VAIKUTUS SOVELLETTAVIIN MENETTELYTAPA-VAATIMUKSIIN

Ei-ammattimainen asiakas

Ei-ammattimainen asiakas saa suojakseen kattavimmin lainsäädännössä kuvatut sijoittajan suojaa ja menettelytapoja koskevat säännökset. Palveluntarjoajan tiedonanto- ja selonottovelvollisuuden ovat laajimmat suhteessa ei-ammattimaisiin asiakkaisiin. Ei-ammattimaiselle asiakkaalle on annettava ennen kirjallisen sopimuksen tekemistä sopimuksen ehdot ja riittävät tiedot palveluntarjoajasta sekä tarjottavasta palvelusta.

Lainsäädännössä tarkoitetuissa asiakkaalle ennen palvelun tarjoamista annettavissa yleisissä tiedoissa, esimerkiksi palveluntarjoajaa ja palveluita tai asiakasvarojen suojaamista koskevissa tiedoissa, tapahtuneista olennaisista muutoksista on ilmoitettava. Tiedot on annettava pysyvällä tavalla siten, että asiakas voi tulostaa tai tallentaa ne. Tiedot voidaan antaa myös palveluntarjoajan verkkosivuilla, mikäli asiakas on antanut tähän suostumuksensa.

Asianmukaisuuden arvioiminen:

Tarjotessaan toimeksiantojen välittämistä ei-ammattimaiselle asiakkaalle palveluntarjoajan on pyydettävä asiakkaalta tiedot tämän kyseistä rahoitusvälinettä tai sijoituspalvelua koskevasta sijoituskokemuksesta ja – tietämyksestä voidakseen arvioida, onko rahoitusväline tai palvelu asiakkaan kannalta asianmukainen. Palveluntarjoajalla on lähtökohtaisesti oikeus luottaa asiakkaan antamiin tietoihin.

Mikäli palveluntarjoaja katsoo, ettei rahoitusväline tai palvelu ole asiakkaan kannalta asianmukainen, on palveluntarjoajan ilmoitettava tästä asiakkaalle. Palveluntarjoajan on myös kerrottava asiakkaalle, mikäli se ei voi arvioida rahoitusvälineen tai palvelun asianmukaisuutta asiakkaalle siitä syystä, että asiakas ei ole antanut kaikkia arvioinnin perusteeksi tarvittavia tietoja. Jos kyse on asiakkaan aloitteesta tapahtuvasta laissa tarkoitetun yksinkertaiseen rahoitusvälineeseen liittyvän toimeksiannon toteuttamisesta tai välittämisestä asianmukaisuusarviointia ei tarvitse tehdä.

Soveltuvuuden arvioiminen:

Palveluntarjoajan, joka tarjoaa sijoitusneuvontaa ja omaisuudenhoitoa, on hankittava ennen sijoituspalvelun tarjoamista riittävät tiedot asiakkaan taloudellisesta asemasta, kyseistä sijoituspalvelua tai rahoitusvälinettä koskevasta sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä sekä sijoitustavoitteista, mukaan lukien riskiraja, jotta se voi suositella asiakkaalle soveltuvia rahoitusvälineitä tai palveluita.

Palveluntarjoajalla on lähtökohtaisesti oikeus luottaa asiakkaan antamiin tietoihin.

Palveluntarjoajan tulee edellä hankkimiensa tietojen valossa arvioida vastaako annettava neuvo tai tarjottava palvelu asiakkaan sijoitustavoitteita, kykeneekö asiakas kantamaan taloudellisesti mahdollisen riskin ja onko asiakkaalla tarvittavat sijoituskokemus ja -tietämys riskien ymmärtämiseksi suositeltuun toimeen. Ei-ammattimaiselle asiakkaalle tulee antaa tuotteen, palvelun tai liiketoimen soveltuvuutta koskeva lausunto pysyvällä tavalla ennen liiketoimen suorittamista sijoittajan päätöksenteon tueksi kun asiakkaalle annetaan sijoitusneuvontaa.

Jos palveluntarjoaja ei saa riittäviä tietoja se ei saa suositella asiakkaalle kyseistä sijoituspalvelua tai rahoitusvälinettä. Palveluntarjoaja voi itse arvioida minkä merkityksen antaa sille, ettei asiakas anna kaikkia soveltuvuuden arvioimiseksi tarvittavia tietoja.

Ammattimainen asiakas

Ammattimaisia asiakkaita koskee lähtökohtaisesti samat tiedonantovelvoitteet kuin ei-ammattimaisia asiakkaita. Palveluntarjoajan selonottovelvollisuudet ammattimaisen asiakkaan osalta eivät ole yhtä laajat kuin ei-ammattimaisten asiakkaiden osalta.

Soveltuvuuden arvioiminen:

Palveluntarjoajan, joka tarjoaa sijoitusneuvontaa ja omaisuudenhoitoa, on hankittava ennen sijoituspalvelun tarjoamista riittävät tiedot asiakkaan taloudellisesta asemasta sekä sijoitustavoitteista, jotta se voi suositella asiakkaalle soveltuvia rahoitusvälineitä tai palveluita.

Ammattimaisella asiakkaalla katsotaan olevan tarvittava kokemus ja tietämys sellaisista tuotteista, liiketoimista ja palveluista, joiden osalta asiakas on luokiteltu ammattimaiseksi asiakkaaksi.

Asiakkaan, jonka palveluntarjoaja on luokitellut ammattimaiseksi lainsäädännössä kuvatulla perusteella, katsotaan pystyvän taloudellisesti kantamaan oman sijoitustavoitteensa mukaiset mahdolliset sijoitusriskit, kun tällaiselle asiakkaalle tarjottu sijoituspalvelu muodostuu sijoitusneuvonnan tarjoamisesta.

Palveluntarjoajalla on lähtökohtaisesti oikeus luottaa asiakkaan antamiin tietoihin.

Palveluntarjoajan tulee edellä hankkimiensa tietojen valossa arvioida, vastaako annettava neuvo tai tarjottava palvelu asiakkaan sijoitustavoitteita.

Jos palveluntarjoaja ei saa riittäviä tietoja se ei saa suositella asiakkaalle kyseistä sijoituspalvelua tai rahoitusvälinettä. Palveluntarjoaja voi itse arvioida minkä merkityksen antaa sille, ettei asiakas anna kaikkia soveltuvuuden arvioimiseksi tarvittavia tietoja.

Ammattimaiselle asiakkaalle ei anneta liiketoimen, palvelun tai tuotteen soveltuvuutta koskevaa lausuntoa pysyvällä tavalla kun tällaiselle asiakkaalle tarjotaan sijoitusneuvontaa.

Hyväksyttävä vastapuoli

Palveluntarjoaja toimii ammattimaisesti, rehellisesti, tasapuolisesti ja ammattimaisesti niin suhteessa hyväksyttävien vastapuolten kuin muidenkin asiakkaiden kanssa, sekä viestii näiden kanssa tavalla, joka on tasapuolista ja selkeää eikä harhaanjohtavaa. Lainsäädännössä määrätyt menettelytapasäännökset ja sijoittajan suoja koskevat säännökset eivät sovellu hyväksyttäviin vastapuoliin yleisiä tiedonantovelvoitteita lukuun ottamatta.

Hyväksyttävä vastapuoli voi pyytää palveluntarjoajalta kirjallisesti, että sijoittajan suojaksi tarkoitettuja menettelytapasäännöksiä sovellettaisiin sen kanssa tehtäviin liiketoimiin joko yleisesti tai yksittäisen liiketoimen osalta. Palveluntarjoaja harkitsee tapauskohtaisesti suostuuko se esitettyyn pyyntöön.